

VÝBĚROVÁ REŠERŠE

Z PEDAGOGICKÉ BIBLIOGRAFICKÉ DATABÁZE

ZE ZAHRANIČNÍCH ČASOPISŮ

NÁRODNÍ PEDAGOGICKÉ
MUZEUM A KNIHOVNA
J. A. KOMENSKÉHO

LEDEN 2024

Plné texty článků lze objednat emailem na adrese studovna@npmk.cz

1.

Accomplishing system reforms by minding the details : developing understandings for collective practice / [Jak pozorností k detailům dosáhnout systémových změn : rozvoj porozumění pro kolektivní praxi] / Lok-Sze Wong -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: American journal of education -- ISSN 0195-6744 -- Roč. 129, č. 3 (May 2023), s. 383-412.

Studie se zaměřuje na výzkum změn mentálních map učitelů kolem koordinace jejich každodenní praxe na pozadí nově zavedeného víceúrovňového systému podpory (MTSS). Systém MTSS zahrnuje celkem 6 kroků, díky nimž mají být rozvíjeny vzdělávací příležitosti, jež navrhuje učitelé: za (1) musí být tyto příležitosti zaměřeny na reformu systému, (2) musí být následně začleněny do každodenní praxe, (3) musí být společně projednány, (4) musí být implementovány v celém systému, (5) musí probíhat a (6) musí probíhat na konkrétním místě. V závěru jsou navrženy další možnosti výzkumu.

výzkum ; metoda výzkumu ; analýza vědecké literatury ; výsledek výzkumu ; učitel ; praxe ; vzdělávání ; vzdělávání učitelů ; základní škola ; výuka ; reforma ; podpora ; Spojené státy americké ; mentální mapa ; kolektivní práce

<http://katalog.npmk.cz/documents/531071>

2.

Acquisition of new arithmetic skills based on prior arithmetic skills : a cross-sectional study in primary school from grade 2 to grade 5 / [Osvojování si nových aritmetických dovedností na základě předchozích aritmetických dovedností : průřezová studie na základní škole od 2. do 5. ročníku] / Catherine Thevenot, Youssef Tazouti, Catherine Billard, Jasinta Dewi, Michel Fayol -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: British journal of educational psychology -- ISSN 0007-0998 -- Roč. 93, č. 3 (September) (2023), s. 727-741.

Matematické dovednosti žáků se v posledních letech zhoršují, přičemž jedním z důvodů této situace je, že děti mají potíže s vytvářením vztahů mezi aritmetickými operacemi. V rámci studie byly u žáků z druhých až pátých ročníků základní školy (z různých sociokulturních prostředí) hodnoceny schopnosti řešit čtyři základní aritmetické operace. Byly také testovány jejich obecné kognitivní schopnosti, pracovní paměť, zrakové vnímání a jazyk. Závěry studie ukazují, že sčítání

je předpokladem výkonu odčítání a násobení ve všech ročnících. Násobení je navíc předpokladem výkonu dělení ve čtvrté a páté třídě.

základní škola ; první stupeň ; žák ; matematika ; aritmetika ; dovednost ; hodnocení ; výsledek výzkumu ; poznávací schopnost ; paměť ; jazyk ; vizuální vnímání ; mladší školní věk ; střední školní věk ; postupné učení ; sčítání ; odčítání ; násobení ; dělení ; matematická dovednost

<http://katalog.npmk.cz/documents/531227>

3.

Einfach nur zuhören!? : das Zuhören als aktiven Prozess verstehen / [Jednoduše jen naslouchat!? : chápání poslechu jako aktivního procesu] / Sarah L. Fornol, Claudia Rathmann - ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Grundschule Deutsch -- ISSN 1616-7112 -- Roč. 2023, č. 80 (4.Quartal) (2023), s. 4-7.

Psaný projev bývá ve školní výuce chápán jako dominantní a bývá upřednostňován před mluveným projevem a poslechem. Autorka článku se věnuje naslouchání, které považuje za stejně důležité jako psaní a které je nedílnou součástí každodenního školního života. Naslouchání, na rozdíl od pouhého slyšení, znamená více než jen vnímání akustických podnětů. Naslouchání je v článku představeno jako komplexní a aktivní proces; je prezentována metodika, kterou lze využít ke specifické podpoře žáků při rozvíjení jejich poslechových dovedností. Určeno pro první stupeň ZŠ.

mluvený jazyk ; psaný jazyk ; poslech ; poslechové porozumění ; proces učení ; metodika ; pedagogická podpora ; dovednost ; základní vzdělávání ; první stupeň

<http://katalog.npmk.cz/documents/531540>

4.

From court to classroom : deportation proceedings and reading and math achievement for elementary students from 1998 to 2016 / [Od soudu do třídy : řízení o deportaci a výsledky ve čtení a matematice u žáků základních škol v letech 1998 až 2016] / J. Jacob Kirksey -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: American journal of education -- ISSN 0195-6744 -- Roč. 129, č. 3 (May 2023), s. 325-354.

Studie zkoumá vliv imigrační politiky na studijní výsledky ve čtení a matematice u dětí imigrantů v posledních dvou desetiletích. Opírá se přitom o výsledky předchozích studií, jejichž předmětem byl výzkum vzdělávání u desítek tisíc dětí imigrantů. Přichází s tím, že nárůst deportací se promítal do studijních výsledků v oblasti matematiky zejména u latinskoamerických dětí v městských školách, přičemž tyto poklesy už nebyly pozorovány ve druhém období Obamovy prezidentské administrativy.

výzkum ; metoda výzkumu ; analýza vědecké literatury ; výsledek výzkumu ; přistěhovalec ; dítě ; základní škola ; žák ; matematika ; hodnocení žáka ; čtení ; politika ; stres ; úzkost ; strach ; působení ; městská škola ; Spojené státy americké ; 1998-2016

<http://katalog.npmk.cz/documents/531069>

5.

Helping every student succeed? : state education agency roles and responsibilities for improving underperforming schools and districts / [Pomáhat každému studentovi úspěš? : role a odpovědnost státní vzdělávací agentury za zlepšování škol a obvodů s nedostatečnou výkonností] / Bryan A. Vangronigen, Coby V. Meyers, W. Christopher Brandt -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: American journal of education -- ISSN 0195-6744 -- Roč. 129, č. 1 (November 2022), s. 1-28.

Článek se zaměřuje na výzkum toho, jak státní vzdělávací agentury (State Education Agencies, SEAs) plní svou roli ve zlepšování méně výkonných škol a obvodů po schválení zákona o úspěchu každého žáka (Every Student Succeeds Act, ESSA). Metodicky se přitom opírá o analýzu plánů vytvořených všemi státy USA v reakci na ESSA. Přichází s tím, že jednotlivé SEAs přistupují k řešení problémů spíše pasivně (prostřednictvím například online center či vzorových dokumentů).

výzkum ; metoda výzkumu ; výsledek výzkumu ; analýza vědecké literatury ; žák ; základní škola ; zákon ; systém výchovy a vzdělávání ; úspěch ; vzdělávání ; inkluze ve vzdělávání ; školství ; analýza ; Spojené státy americké ; 2020-

<http://katalog.npmk.cz/documents/531084>

6.

"Chill dudes" and "academic-type students" : relational masculinity and straddling culture at an urban high school / ["Kluci v pohodě" a "chlapci, již se snaží" : vztahová maskulinita a kultura rozkročení na městské střední škole] / Suneal Kolluri -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: American journal of education -- ISSN 0195-6744 -- Roč. 129, č. 3 (May 2023), s. 355-381.

Článek se zabývá výzkumem maskulinity u skupiny černošských a latinskoamerických žáků v městské střední škole a vlivových faktorů, které ji formují (prostředí domova, školy, městské čtvrti). Předmětem výzkumu jsou dvě skupiny chlapců (Alpha Getlemen a Robotics team), přičemž pozorovány jsou u nich mimo jiné také studijní výsledky a mimoškolní aktivity (sport). Obě skupiny jsou následně porovnávány. Výsledky jsou shrnuty v závěru.

výzkum ; metoda výzkumu ; analýza vědecké literatury ; výsledek výzkumu ; menšina ; městská škola ; střední škola ; žák ; městská mládež ; hodnocení žáka ; aktivita ; sport ; prospěch ; městské prostředí ; domov ; působení ; Spojené státy americké ; maskulinita

<http://katalog.npmk.cz/documents/531070>

7.

K otázce poznávání v kontexte historických prameňov filozofie výchovy = On the question of cognition in the context of the historical sources of the philosophy of education / Jakub Švec -- slo -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Pedagogika.sk : slovenský časopis pre pedagogické vedy -- ISSN 1338-0982 -- Roč. 13, č. 1 (2023), s. 16-27.

Autor článku se zabývá otázkou historického propojení filozofie a pedagogiky a také tím, zdali pedagogika nefungovala samostatně již mnohem dříve, než se založením vzdělávacích institucí. Ve svém výzkumu autor nabízí přehled vybraných historických pramenů z oblasti filozofie a filozofie výchovy od antiky až po novověk a analyzuje přístupy klíčových autorů těchto období (Platón, Sokrates, Tomáš Akvinský, Bacon, Komenský atd.). V poslední kapitole rovněž upozorňuje na současná rizika pro filozofii výchovy a pedagogiky, zejména rozvoj umělé inteligence (například Chat GPT). Výsledky shrnuje v závěru.

pedagogika ; systém výchovy a vzdělávání ; gnozeologie ; vzdělávání ; výchova ; filozofie výchovy ; historický výzkum ; dějiny ; starověk ; středověk ; novověk ; osobnost ; analýza ; výsledek výzkumu ; syntéza ; umělá inteligence ; prameny historické

<http://katalog.npmk.cz/documents/531144>

8.

Lernprozesse im Lesen und Schreiben : die Aneignungswege der Kinder anregen und begleiten / [Procesy učení při čtení a psaní : podněcovat a doprovázet děti na cestě k osvojení učiva] / Christina Bär -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Grundschule Deutsch -- ISSN 1616-7112 -- Roč. 2022, č. 73 (1.Quartal) (2022), s. 4-7.

Vzdělávací plány stanovují cíle školní výuky z pohledu daného vyučovacího předmětu. Autorka článku se zaměřuje na přístup k učení, konkrétně na čtení a psaní v 1.-4. ročníku školní docházky, kdy se hlavní důraz klade nikoliv na směrnice kurikula, ale na učící se subjekt, na procesy osvojování si učiva žákem a na individuální přístup k výuce. Jako inspiraci pro učitele formuluje několik otázek, které spíše než k budování stanoveného souboru znalostí vedou k osobnostnímu rozvoji dětí.

primární vzdělávání ; kurikulum ; učební plán ; cíl výuky ; vyučovací předmět ; individuální přístup ; čtení ; psaní ; směrnice ; učení ; žák ; učitel ; znalost ; rozvoj osobnosti ; ročník 1.-4.

<http://katalog.npmk.cz/documents/531323>

9.

More money is not enough : (re)considering policy proposals is to increase federal funding for special education / [Více peněz nestačí : (znovu)zvažování politických návrhů znamená zvýšit

federální financování speciálního vzdělávání] / Tammy Kolbe, Elizabeth Dhuey, Sara Menlove Dautre -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: American journal of education -- ISSN 0195-6744 -- Roč. 129, č. 1 (November 2022), s. 79-108.

Studie se zabývá výzkumem financování vzdělávání osob s postižením, zejména rozdělováním financí mezi jednotlivými americkými státy. Hodnotí, zdali jsou podle stávajícího vzorce peníze rozdělovány spravedlivě, kterým státům je přidělováno méně peněz a z jakého důvodu tomu tak je. Přichází se zjištěním, že současný vzorec rozdělování financí systematicky znevýhodňuje velké státy a státy s větším počtem chudých, postižených a "nebíých" dětí.

výzkum ; metoda výzkumu ; výsledek výzkumu ; financování ; handicap ; postižený ; dítě ; systém výchovy a vzdělávání ; speciální pedagogika ; speciální školství ; analýza ; sociálně znevýhodněný ; menšina ; Spojené státy americké

<http://katalog.npmk.cz/documents/531087>

10.

The relation between trait flow and engagement, understanding, and grades in undergraduate lectures / [Vztah mezi hlubokou koncentrací a zapojením, porozuměním a prospěchem ve vysokoškolských přednáškách] / Alyssa C. Smith, Brandon C.W. Ralph, Daniel Smilek, Jeffrey D. Wammes -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: British journal of educational psychology -- ISSN 0007-0998 -- Roč. 93, č. 3 (September) (2023), s. 742-757.

Studie zkoumá vztah mezi tendencí k prožívání "flow" (zde definováno jako hluboké a nenucené soustředění) a porozuměním či zapojením studentů během vysokoškolských přednášek spolu s akademickým výkonem. Účastníky výzkumu byli studenti psychologie na univerzitě v Ontariu v Kanadě, u kterých byla měřena hluboká koncentrace bez námahy na začátku každého semestru. Dále bylo hodnoceno jejich zapojení během přednášek, ale i toulání myslí; zaznamenáváno bylo také hodnocení studentů a jejich prospěch. Z výsledků vyplynulo, že každodenní tendence zažívat "flow" má pozitivní vliv na akademický úspěch.

vysoká škola ; student ; psychologie ; postoj studenta ; přednáška ; koncentrace ; pozornost ; motivace ; prospěch ; školní úspěšnost ; porozumění ; výuka ; výkon ; hodnocení studenta ; klasifikace ; výsledek výzkumu ; Kanada ; zapojení během výuky ; flow

<http://katalog.npmk.cz/documents/531221>

11.

"Teatr družby" / ["Divadlo družby"] / Jelena Viktorovna Karakulova, Jekaterina Pavlovna Ustjugova -- rus -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Doškola'noje vospitanije : ježemesjačnyj naučno-metodičeskij žurnal -- ISSN 0012-561X -- Roč. 95, č. 8 (2023), s. 28-30.

Článek upozorňuje na poznatky pedagogických pracovníků, že děti staršího předškolního věku mívají problém s harmonickou komunikací i s navazováním a udržováním přátelských vztahů se svými vrstevníky i s dospělými včetně rodičů. Autorky článku představují dramatizace textů zaměřených na modelové situace umožňující rozvoj sociálních a komunikačních návyků předškolních dětí. Prezentovány jsou pod souhrnným názvem Divadlo družby.

dramatická výchova ; divadlo ; předškolní dítě ; komunikační schopnost ; komunikační výchova ; preprimární vzdělávání ; přátelství ; vztahy mezi vrstevníky ; rozvíjení schopností ; vztah dospělý-dítě ; vztah rodiče-dítě ; dramatizace ; model ; socializace ; sociální chování

<http://katalog.npmk.cz/documents/531166>

12.

Der Ton macht die Musik : die Prosodie als basale Komponente des Hörverstehens / [Hudbu dělá zvuk : prozódie jako základní složka v porozumění poslechu] / Claudia Zingg Stamm, Ursula Käser-Leisibach -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Grundschule Deutsch -- ISSN 1616-7112 -- Roč. 2023, č. 80 (4.Quartal) (2023), s. 11-13.

Článek se zabývá prozodií mluveného projevu, o níž je třeba poučit žáky již na prvním stupni základního vzdělávání. Pozornost je věnována takovým aspektům, jakými jsou důraz, hlasitost, melodie a tempo řeči, délka pauzy a tón hlasu. Žák je veden ke správné interpretaci řečeného a tím k dovednosti naslouchat.

mluvený jazyk ; prozódie ; poslech ; poslechové porozumění ; řeč ; hlas ; interpretace ; dovednost ; základní vzdělávání ; první stupeň

<http://katalog.npmk.cz/documents/531544>

13.

"We are gonna miss too many of them" : rurality, race, and the history of Grow Your Own teacher programs / ["Bude nám jich chybět příliš mnoho" : rurálnost, rasa a historie programů "Vychovej si vlastního učitele"] / Scott Gelber -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: American journal of education -- ISSN 0195-6744 -- Roč. 129, č. 1 (November 2022), s. 29-51.

Studie se zabývá historickým výzkumem programu Grown Your Own (teacher) (GYO), jež se vztahuje k profesi učitele. Tento program vznikl jako reakce na nedostatek zaměstnanců ve 40. a 50. letech minulého století a spočíval v přilákání studentů k profesi učitelství. V současnosti program patří mezi nejčastěji používané metody k náboru nových učitelů. Studie tedy mapuje počátky programu v poválečné éře a jeho vývoj v následujících dekádách až po současnost. Zohledněny jsou rovněž místní (venkov vs. město) a rasové aspekty.

výzkum ; metoda výzkumu ; výsledek výzkumu ; analýza vědecké literatury ; historický výzkum ; historické hledisko ; učitel ; systém výchovy a vzdělávání ; nábor ; zaměstnání ; nedostatek pracovních sil ; školství ; program ; Spojené státy americké ; 1941-1950 ; 1951-1960

<http://katalog.npmk.cz/documents/531085>

14.

"What makes you, you" : the discursive construction of the self in US college application essays / ["Co člověka dělá sebou samým" : diskurzivní konstrukce já v amerických vysokoškolských eseích při přijímacích zkouškách] / Sarah W. Beck, Amanda J. Godley -- eng -
- Obsahuje bibliografické odkazy

In: American journal of education -- ISSN 0195-6744 -- Roč. 129, č. 4 (August 2023), s. 539-564.

Studie analyzuje prezentaci "já" v eseích coby součástech přijímacího řízení na vysokých školách. Metodicky se opírá zejména o dvacet vzorových prací ze čtyř amerických univerzit (Tufts University, John Hopkins University, Connecticut College a Hamilton College) a následně o vybrané eseje studentů ze všech zmíněných univerzit. Na základě těchto textů se studie snaží vymezit charakteristiky "já", zastoupené v úspěšných eseích, a jakými, například lingvistickými, prostředky autoři tyto charakteristiky vytvářejí. Výsledky shrnuje v závěrečné kapitole.

výzkum ; výsledek výzkumu ; sloh ; sebepercepce ; já ; přijímací zkouška ; vysoká škola ; lingvistika ; univerzita ; analýza ; John Hopkins University ; Connecticut College ; Hamilton College ; Tufts University ; Spojené státy americké ; eseje ; charakteristika

<http://katalog.npmk.cz/documents/531064>

15.

What students and teachers do to build positive reciprocal relationships : a study co-led by youth and adult researchers / [Co studenti a učitelé dělají pro budování pozitivních vzájemných vztahů : studie společně vedená výzkumníky z řad mládeže a dospělých] / Jerusha O. Conner, Michal Goldstein, Jayanth Mammen, José Hernandez, Kate Phillippo, Denise Pope, Shannon Davidson -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: American journal of education -- ISSN 0195-6744 -- Roč. 129, č. 4 (August 2023), s. 449-479.

Článek se zaměřuje na výzkum vztahu učitel-žák či učitel-student, jenž byl proveden u skupiny 84 amerických žáků a studentů ve věku 12-18 let. Zabývá se přitom konkrétními aktivitami, které učitelé a žáci/studenti podnikají k rozvoji vzájemných vztahů (zajištění příjemného prostředí ve třídě; spravedlivé známkování; udržení soukromých informací; akceptování toho, že učitelé mohou dělat chyby apod.), a také vlivem mimořádných situací (pandemie COVID-19) na tyto vztahy. Výsledky jsou shrnuty v závěru.

výzkum ; výsledek výzkumu ; vztah učitel-student ; vztah učitel-žák ; klima třídy ; autorita ; covid-19 ; profesní etika ; klasifikace ; inkluze ve vzdělávání ; aktivita ; školství ; analýza ; působení ; Spojené státy americké ; věk 12-18

<http://katalog.npmk.cz/documents/531057>